

20 feb 2024 -11:06

Officiële eerstesteenlegging van de nieuwe gevangenis in Antwerpen

Op dinsdag 20 februari 2024 vond op de Blue Gate-site de officiële eerstesteenlegging plaats van de nieuwe gevangenis in Antwerpen in aanwezigheid van onder meer de staatssecretaris van de Regie der Gebouwen en de minister van Justitie.

De bouw van deze gevangenis is een nieuwe mijlpaal in de uitvoering van het Masterplan Detentie en Internering in humane omstandigheden en zal de verouderde gevangenis in de Begijnenstraat vervangen.

II

“Het arresthuis in de Begijnenstraat is tot op de draad versleten en het personeel moet er in moeilijke omstandigheden werken. In zo’n omgeving is het voor gedetineerden bovendien moeilijk om te rehabiliteren.

De beslissing om een nieuwe gevangenis te bouwen, werd al in 2008 genomen door de federale regering. Het dossier heeft helaas heel wat moeilijkheden en vertraging opgelopen. Maar als minister van Justitie uit Antwerpen ben ik tevreden dat de bouw nu eindelijk volop bezig is. Tegen 2026 moet er een gloednieuwe en moderne gevangenis staan. Een doeltreffende Justitie straft niet enkel, maar brengt ook gedetineerden terug op het juiste pad. Het complex zal onderverdeeld zijn in leefeenheden van telkens 22 gedetineerden, zodat we kunnen diversifiëren op maat van de doelgroep en de juiste detentie aanbieden. Dát is werken aan een veilige samenleving. De nieuwe gevangenis zal een toonbeeld

II

zijn voor een moderne Justitie.”

Minister van Justitie

“We staan voor een echte uitdaging die we onmiddellijk moeten aangaan: aan de ene kant moeten we al onze energie steken in het bestrijden van overbevolking en recidive in gevangenissen, en aan de andere kant moeten we zorgen voor aanvaardbare en humane werk- en detentieomstandigheden. Dit is vanaf het begin duidelijk mijn prioriteit geweest bij de Regie der Gebouwen. Het bewijs is er, met een eerstesteenlegging voor de nieuwe gevangenis van Antwerpen. Dit is een belangrijk engagement om ervoor te zorgen dat gevangenen in menswaardige omstandigheden hun straf kunnen uitzitten. Door te investeren in de modernisering van onze gevangenisinfrastructuur, versterken we ons engagement voor rehabilitatie en sociale re-integratie. Als onderdeel van dit mooie project zullen de energieprestaties van het complex worden geoptimaliseerd, wat opnieuw ons streven naar duurzaamheid weerspiegelt. Ik wil iedereen bedanken die dagelijks een bijdrage levert aan dit project. We werken samen aan een menselijker gevangeniswezen dat resoluut gericht is op de toekomst. Het is met grote overtuiging dat ik de missie wil voortzetten om eerlijke rechtspraak te garanderen, een omgeving te creëren die bevorderlijk is voor rehabilitatie en ervoor te zorgen dat alle straffen kunnen worden uitgezeten. Dit alles moet gebeuren in partnerschap met het personeel dat dagelijks in onze gevangenissen werkt en dat moet kunnen profiteren van een gunstige omgeving om in goede omstandigheden te kunnen werken.”

Staatssecretaris van de Regie der Gebouwen

“Vandaag vieren we een mijlpaal voor Hortus Conclusus, voor Jan De Nul en voor EEG. We zijn trots dat we afgelopen najaar konden starten met de bouw van het gloednieuwe state-of-the-art, ultramodern humaan detentiecentrum van Antwerpen. Voor Jan De Nul is dit de eerste publiek-private samenwerking voor de realisatie van een complex gebouw, na jaren ervaring met PPS-infrastructuurprojecten. We zijn fier op ons team, het vertrouwen van de klant en natuurlijk op ons ontwerp van een inclusieve gevangenis waar welzijn en een positieve mindset met het oog op succesvolle rehabilitatie en herintegratie, centraal staan.”

Kristien De Vries
Projectdirecteur van het consortium Hortus Conclusus

Mensgericht en modern concept

De nieuwe gevangenis in Antwerpen is aangepast aan het hedendaags detentiebeleid met als doel het leven in de gevangenis zo dicht mogelijk te houden bij de ‘normaliteit’ van de buitenwereld. Het ontwerp neemt de vorm en schaal aan van een stad met gebouwen, pleinen en straten, doch zonder de menselijke schaal uit het oog te verliezen. De buitenruimte en het landschap zijn hierbij ook een essentieel aspect. Zo bevinden de cellulaire gebouwen zich op een verhoogd maaiveld en zijn deze omringd door populieren waardoor de gevangensmuur ook minder prominent aanwezig is. Deze vorm van humane detentie richt zich enerzijds op een succesvolle herintegratie bij het verlaten van de gevangenis en anderzijds op een moderne werkomgeving voor de medewerkers in de gevangenis.

Er wordt bij de bouw sterk ingezet op het prefabriceren van allerlei bouwelementen (zoals wanden en vloeren, maar ook technieken), wat resulteert in een efficiënter proces en snellere oplevering van het project. Eveneens sluit het project aan op het lokale warmtenet.

De gevangenis zal plaats bieden aan 440 gedetineerden, opgesplitst in: één entiteit voor 330 mannen, één entiteit voor 66 vrouwen en één entiteit met een medisch centrum en een afdeling zorgbehoevenden voor 44 personen. Elke entiteit bestaat uit leefeenheden van 22 gedetineerden.

Publiek-private DBFM-overeenkomst

De Regie der Gebouwen is bouwheer van het gevangeniscomplex en het consortium Hortus Conclusus realiseert het met een publiek-private DBFM-overeenkomst, waarbij DBFM staat voor Design, Build, Finance and Maintain. Het consortium staat dus in voor het ontwerp, de bouw, de financiering en gedurende 25 jaar het onderhoud van de gevangenis. Deze contractvorm werd eerder al toegepast bij de realisatie van nieuwe gevangenissen (Haren, Dendermonde, Beveren, Leuze-en-Hainaut en Marche-en-Famenne). De federale staat betaalt het consortium een jaarlijkse beschikbaarheidsvergoeding en op het einde van het contract (na 25 jaar), neemt ze de gevangenis over. Behalve het onderhoud levert de private partner ook enkele facilitaire diensten aan de FOD Justitie.

Duurzaamheid en innovatie voorop: warmtenet, hergebruik van regenwater en Excellent-score

Duurzaamheid en innovatie zijn van groot belang bij de realisatie van dit project. Hiervoor zijn tal van acties voorzien, waaronder: functioneel en compact bouwen, het beperken van de verbruiken door de keuze van de toestellen en een doorgedreven energiebeheer tijdens exploitatie, het hergebruiken van regenwater en grijswater, het maximale gebruik van natuurlijk daglicht, de toevoeging van groenzones en groendaken, alsook een landschappelijk doordachte infiltratie en buffering door onder meer een ringgracht en wadi's en de aansluiting op het warmtenet van de Blue Gate-site. Daardoor kan de gevangenis gebruik maken van restwarmte van andere gebruikers. Waar geen groendak voorzien is, worden zonnepanelen geplaatst.

Met deze inspanningen engageert het consortium zich om met deze gevangenis een BREEAM-score (Building Research Establishment Environmental Assessment Method) 'Excellent' te behalen.

Over Hortus Conclusus

Het consortium van Jan De Nul Group en EEG Group, dat de volledige DBFM-opdracht voor de nieuwe gevangenis van Antwerpen zal uitvoeren, heet niet voor niets Hortus Conclusus. Dat is immers Latijn voor omsloten tuin. Centraal in het ontwerp en uitvoering van de opdracht staat het welbevinden van de mens, als bewoner of als medewerker. De omsloten tuin creëert een veilige en beveiligde omgeving, die toch

open en vrij aanvoelt.

Jan De Nul Group is een vooraanstaand Belgisch bouwbedrijf met een bewezen staat van dienst in het leveren van hoogwaardige infrastructurele projecten en realisaties in de bouwkunde. Met een focus op innovatie en duurzaamheid streven ze ernaar om de normen in de bouwsector te verhogen en positieve bijdragen te leveren aan gemeenschappen over de hele wereld.

EEG Group is een familiale groep gespecialiseerd in gebouwentechnieken en aanwezig in heel België. Als familie van 900 werknemers werken ze vanuit dezelfde missie, waarden en kwaliteitsgarantie.

Technische fiche

Eigenaar: Belgische Staat

Bouwheer: Regie der Gebouwen

Eindgebruiker: FOD Justitie

Consultants - juridische en financiële bijstand: consortium STIBBE – REBEL – ORIENTES – ELD

DBFM-consortium: Hortus Conclusus, bestaande uit Jan De Nul NV en EEG Group, in samenwerking met Ingenium, Hootsmans architectenbureau BV, Bureau Bas Smets, ARCH & TECO Architecture and Planning CVBA en Envisan NV

Ter beschikkingstermijn: 25 jaar (daarna neemt de federale staat kosteloos de gevangenis over)

Oppervlakte site: 7 ha

Capaciteit: 440 plaatsen

Duurtijd van de werken: 2023 tot en met 2026

Bouwkost: 195,5 miljoen euro, exclusief btw

Jaarlijkse beschikbaarheidsvergoeding gedurende 25 jaar: 23,1 miljoen euro, inclusief btw (prijspeil 2023)

Regie der Gebouwen
Gulden Vlieslaan 87 / 2
1060 Brussel
België
+32 2 541 65 11
<http://www.buildingsagency.be>

Nele Heerwegh (NL) -Johan Vanderborght (FR)
+32 (0)470 13 10 74
+32 (0)479 63 14 16
press@buildingsagency.be